

29.09.2025 р. – Історія України – 11 кл. – Бойко Андрій Анатолійович

Тема уроку: Україна в геополітичних планах країн Антанти і Центральних держав.

Мета: ознайомити із територіальними претензіями щодо українських земель країн Антанти та союзу Центральних держав; проаналізувати діяльність Головної української ради, Союзу визволення України, Загальної української ради.

Основні терміни і дати:

Перша світова війна (1914-1918 рр.) – було втягнуто 38 держав із населенням понад 1,5 млрд осіб, тобто 75 % населення земної кулі, тривала із 1 серпня 1914 р. до 11 листопада 1918 р.

1 серпня (19 липня) 1914 р. Оголошення Німеччиною війни Росії.
Початок Першої світової війни

Серпень – вересень 1914 р. Початок формування легіону Українських січових стрільців (УСС)

2 серпня 1914 р. Створення у Львові за участю представників українських політичних партій Галичини Головної української ради

4 серпня 1914 р. Створення у Львові Союзу визволення України (СВУ)

5 травня 1915 р. Створення Загальної української ради (Відень)

Антанта – блок європейських держав (**Велика Британія, Франція, Російська імперія**), який сформувався для боротьби проти Троїстого союзу (Німеччина, Австро-Угорщина, Італія). Італія вступила у війну на боці Антанти.

Четверний союз – військово-політичний блок **Німеччини, Австро-Угорщини, Болгарії й Османської імперії** – протистояв країнам Антанти в Першій світовій війні. З огляду на географічне розташування Німеччини та Австро-Угорщини в Європі супротивників Антанти називали також Центральними державами.

Анексія – насильницьке приєднання, загарбання однією державою території іншої держави.

Націоналізація – перехід приватної власності у власність держави шляхом викупу або конфіскації. Об'єктами можуть бути земля, промислові підприємства, банки, транспорт, зв'язок тощо.

Українські землі у складі Російської імперії на поч. ХХст.

Наддніпрянська Україна			
Правобережжя	Лівобережжя	Слобожанщина	Південь
Київська, Подільська, Волинська	Чернігівська, Полтавська	Слобідсько-Українська (від 1835 р. – Харківська)	Катеринославська, Таврійська (від 1805 р. – Херсонська)

Українські землі у складі Австро-угорської імперії на поч. ХХ ст.

Західна Україна		
Австрія		Угорщина
Галичина	Буковина	Закарпаття

III. Мотивація навчальної діяльності учнів. Оголошення теми і мети уроку

Розповідь

Для України війна стала справжнім лихом, адже Австро-Угорська та Російська імперії воювали одна проти одної. Українці опинилися по різні боки барикад, у ворожих арміях. Українці-галичани й українці-наддніпрянці десятками тисяч гинули за чужі інтереси, оскільки не мали власної держави. У Росії станом на 1917 р. із 15,5 млн мобілізованих на війну осіб до 4,5 млн були українцями. В австро-угорську армію мобілізували майже 300 тис. Українців.

Територіальні претензії щодо України країн Антанти та Центральних держав напередодні Першої світової війни

Країна	Території на які вона мала претензії
Німеччина	Донецький басейн з Одесою, Кримом та Приазов'ям
Австро-Угорщина	Волинська і Подільська губернії
Російська імперія	Східну Галичину, Закарпаття й Північну Буковину
Румунія	Пн. Буковина, Бессарабія

Росія

- На міжнародній арені виставляла себе захисником слов'янських народів
- Прагнула завершити справу російських царів, об'єднати всі землі Київської Русі під своєю зверхністю
- Намагались оволодіти Галичиною, Буковиною, Закарпаттям. Загарбання цих земель переслідувало мету придушити гніздо “мазепинства”, яке поширювало свій вплив на Наддніпрянську Україну.
- Вістря наступу російської армії було спрямоване в Галичину

Австро-угорщина

- Зазіхала на Волинь і Поділля
- Напередодні війни австрійський імператор обіцяв українським політичним діячам, що на українських землях Австро-Угорщини і відторгнутих від Росії буде створено окрему адміністративну одиницю з широкими автономними правами під зверхністю Австро-Угорщини.

Німеччина

- Мала широкі плани щодо України, що розроблялися як з боку військових так і з боку промисловців і політиків
- Прагнула відібрати в Росії Прибалтику, частину Польщі й Україну
- Особливий інтерес виявляла щодо захоплення Донбасу, Одеси, Криму та Приазов'я
- У майбутньому збиралася приєднати українські землі до Великогерманської світової імперії
- Особливо привабливою Україна з її сировинними і продовольчими запасами стала для Німеччини на завершальному етапі війни, коли власні ресурси були фактично вичерпані

Завдання: - опрацювати текст

- записати його в зошит
- розуміти основні поняття з теми
- переглянути відео з теми